

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.137/2008/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2008. év június hó 3. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 20.B.VI-VII.35253/2006/27. számú és a Fővárosi Bíróság 27.Bf.VI-VII.8446/2007/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2007. június 26-án meghozott 20.B.VI-VII.35253/2006/27. számú ítéletével a terheltet 2 rendbeli dolog elleni erőszakkal, üzletszerűen, jelentős értékre elkövetett lopás büntette, 3 rendbeli rongálás büntette és 1 rendbeli rablás büntettének kísérlete, valamint közúti veszélyeztetés büntette miatt - halmazati büntetésül - 4 évi börtönre, 4 év közügyektől eltiltásra, továbbá a közúti járművezetéstől 2 évi eltiltásra ítélte. Egyidejűleg elrendelte a terhelttel szemben megelőzően kiszabott 1 év börtönbüntetés utólagos végrehajtását is.

A tényállás II. pontja a következőket tartalmazza:

A terhelt 2005. év utolsó negyedévétől kezdődően egy ismeretlen személytől kapott megbízás alapján - anyagi ellenszolgáltatás fejében - személygépkocsikat tulajdonított el Budapesten, majd azokat értékesítés céljából a megbízónak átadta.

E megbízás teljesítése érdekében a terhelt az általa vezetett gépkocsival 2006. február 21-én kora reggel megjelent a ház előtti parkolóban, hogy az ott lezárt állapotban leállított, 1.728.000 forint értékű személygépkocsit eltulajdonítsa. Zártörővel kinyitotta a gépkocsi központi zárját, majd - beülve az autóba - a kormányzár biztosítót és a kormányzarat eltörte, a magával hozott fedélzeti számítógépet pedig a motorhoz csatlakoztatta és a jármű motorját elindította.

Ekkor azonban megérkezett a személygépkocsi tulajdonosa, a feleségével és 6 éves gyermekükkel együtt. A sértett meghallotta, hogy valaki beindította az autó motorját és azt is látta, hogy a gépkocsit hátramenetbe kapcsolták. A sértett felháborodásában kiabálni kezdett és odaugrott az akkor még álló gépkocsi bal első ajtajához. A terhelt ekkor hátramenetben elindult, mire a sértett felesége a gyermekét maga mellé húzta, nehogy véletlenül elüsse a jármű.

A hátramenetben haladó személygépkocsit - mellette futva - a sértett igyekezett követni. Az úttestre kitolatva a terhelt megállította a járművet és előremenetbe kapcsolta. Ekkor a sértett kinyitotta az autó bal első ajtaját és - miközben újra rákiabált a terheltre - bal kezével megfogta az ajtó felső részét, jobb kezével pedig a terhelt vállát, ruháját ragadta meg, hogy megakadályozza őt az elhajtásban. A terhelt ennek ellenére - a jármű megtartása érdekében - egyes sebességi fokozatban elindult. A sértett a jármű sebességét felvéve, futva próbálta meg követni a személygépkocsit, miközben kezét folyamatosan az ajtón, illetve a terhelt ruháját markolva tartotta. A terhelt - bár észlelte, hogy a sértett testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki - nem állt meg. A bal oldali irányba mozgó gépkocsi végül az úttest bal oldalán lévő parkolóban álló járműveknek ütközött, míg a sértett a félig becsukódó bal első ajtó és a karosszéria közé került. Az ütközés következtében a személygépkocsiban 155.000, a másik gépkocsiban 271.000, a harmadik személygépkocsiban pedig 114.000 forint kár keletkezett, s megrongálódott a sértett járműve is.

A sértett a nyak rándulásában és a bal láb zúzott sebzésében megnyilvánuló, 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a terhelt e cselekményével - a rongálásokon és a sértett sérelmére megvalósított közúti veszélyeztetésen túlmenően - a Btk. 321.§-ának (2) bekezdésében írt rablás bűntettének kísérletét követte el. A sértettel szembeni erőszakot ugyanis az általa eltulajdonítani megkísérelt gépjármű megtartása érdekében alkalmazta, cselekménye pedig azért kísérlet, mert a dolog véglegesen nem került ki a tulajdonos birtokából.

Az ügyészi és védelmi fellebbezés alapján másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2007. december 5-én kihirdetett 27.Bf.VI-VII.8446/2007/6. számú ítéletével megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét: a rablás büntette kísérleteként értékelt cselekményt befejezettnek, a 3 rendbeli rongálás büntetteként felrótt cselekményből 2 rendbelit vétségnek minősített, míg a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás tartamát 6-6 évre súlyosította. Az ítélet egyéb rendelkezéseit viszont helybenhagyta.

A másodfokú bíróság az iratokra alapozottan kiegészítette a tényállást egyrészt azzal, hogy a terhelt az autóba kapaszkodó sértettet leszúrással is fenyegette, másrészt rögzítette, hogy a gépkocsikban a rongálással okozott kárt a biztosító megtérítette.

A rablás büntette kapcsán kifejtette a Fővárosi Bíróság, hogy a terhelt a gépkocsit már uralma alá vonta, s csupán a helyszínről véglegesen eltávozni nem volt módja a sértett fellépése miatt. Így az erőszakot, illetve a kvalifikált fenyegetést a terhelt a gépkocsi megtartása végett alkalmazta. Mivel pedig az nem feltétel, hogy a dolog megtartása erőszak alkalmazása útján sikeres is legyen, a másodfokú bíróság a terhelt rablási cselekményét befejezettnek minősítette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416.§-a (1) bekezdésének b/ pontja alapján. Az ebben kifejtettek szerint a Btk. 321.§-ának (2) bekezdésében írt rablás csak akkor állapítható meg, ha az elkövetési magatartás a befejezett lopási cselekmény után következik. A lopás pedig akkor befejezett, ha a korábbi birtokállapot megszűnt és egy újabb jött létre, következésképpen amikor az elvétel folytán a dolog már nem áll a tulajdonos rendelkezése alatt, s már reális esélye sincs, hogy azt újra birtokba vehesse. Ebben az esetben viszont a lopás kísérleti szakban maradt, mivel a tulajdonosnak a birtokba vételre volt reális lehetősége, amellyel élt is.

A fentieken túlmenően az erőszak nem volt akaratot bénító, azt megtörő, a fenyegető kijelentés tekintetében pedig a tényállás kiegészítés iratellenes. Ekként viszont a cselekmény nagyobb értékre, dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntetteként értékelendő, amely a kiszabott büntetés markáns enyhítését indokolja.

A Legfőbb Ügyészség a BF.455/2008. szám alatti indítványában - miként a nyilvános ülésen jelenlévő ügyész is - az indítványban kifejtettekkel nem értett egyet. Utalt arra, hogy a Btk. 321.§-ának (2) bekezdése szempontjából a tettenérés nem csupán az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezését jelenti, hanem szóba jöhet akkor is, ha a lopás befejezését jelentő elvétel után kerül

sor a bűncselekmény felfedezésére. A jelen esetben a lopás valóban nem fejeződött be, azonban a tettenérés megállapítására az elvétel befejezése előtt történő észlelés kapcsán is sor kerülhet. Ilyenkor a dolog megtartása végett alkalmazott erőszak ugyancsak tényállásszerű magatartás. Az erőszak személyre közvetlenül ható erő kifejtése, amely az ellenállást megtöri. A terhelt magatartása ennek mindenben megfelelt, a leszúrás kilátásba helyezése pedig élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés. Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség a megtámadott határozat hatályban történő fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A Be. 423.§-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban rögzített tényállás irányadó, az - a bizonyítékok értékelésének téves voltára vagy megalapozatlansági okokra hivatkozva - nem támadható. Ebből következően a felülvizsgálati indítványnak az a kifogása, mely szerint a másodfokú bíróság iratellenesen egészítette ki a tényállást azzal, hogy a terhelt élet elleni fenyegetést is intézett a sértetthez, az említett perjogi szabályba ütközik, ezért kívül esik a felülvizsgálat keretein.

A Btk. 321.§-ának (2) bekezdéséből kitűnően rablás az is, ha a tetten ért tolvaj a dolog megtartása végett erőszakot, a vagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz.

Tetten ért tolvajnak az tekintendő, akit a lopási cselekmény véghezvitele közben vagy annak befejezése után még a helyszínen lelepleznek, illetve akit a helyszínről távoztában nyomon követve üldöznek. A lopás bűncselekményének elkövetési magatartása a jogtalan eltulajdonítás céljából történő elvétel, ami nem más, mint az idegen dolog birtokba vétele, az afeletti uralom megszerzése. A rablásnak a Btk. 321.§-ának (2) bekezdésében írt alakzata nyilvánvalóan csak akkor jöhet szóba, ha a tetten érés folytán a sértettnek még megvan az objektív lehetősége arra, hogy a jogszerű birtokállapotot visszaállítva a dolgot az elkövetőtől vissza vegye. Ez pedig azt feltételezi, hogy az elkövető a dolgot már elvette, azt - tekintve, hogy az nála vagy az őrizetében van - uralma alá vonta. Amennyiben tehát a tetten ért tolvaj a sértettnek a dolog visszaszerzésére irányuló kísérletét hárítja el erőszak vagy élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel, az elkövetési magatartást a dolog megtartása érdekében fejti ki, így cselekményével a Btk. 321.§-ának (2) bekezdésében foglalt rablás büntetettét valósítja meg. Abban az esetben viszont, ha az elkövetőt az elvételi cselekmény folyamatában, még a birtokba vétel megtörténtét megelőzően érik tetten, az általa a sértettel (passzív alannyal) szemben alkalmazott erőszak vagy kvalifikált fenyegetés az elvétel zavartalanságának - hiszen ilyenkor a sértett nem

viasszaszerezni igyekszik a dolgát, hanem annak elvételét kívánja megakadályozni - biztosítását szolgálja, ezért a rablás büntette a Btk. 321.§-a (1) bekezdésének első fordulata szerint minősül.

A jelen ügyben irányadó tényállást alapul véve nem kétséges, hogy a terhelt - jogtalan eltulajdonítás szándékával - a rá nézve idegen gépkocsit az uralma alá vonta, minthogy a központi zárat kinyitotta, a kormányzarat kiiktatta és - egy magával hozott fedélzeti számítógép beszerelésével a jármű motorját beindította, majd a gépkocsival hátramenetben meg is indult. Ezzel az elvételt befejezte. Ezt követően azzal a cselekményével, hogy a személygépkocsi elvitelét megakadályozni igyekvő sértettet - annak testi épségét közvetlen veszélynek kitéve - az előre haladó gépkocsival vonszolta, az ellenállás megtörésére alkalmas személy elleni erőszakot alkalmazott, amelynek célja egyértelműen a dolog megtartása és nem a menekülés volt, hiszen kísérletet sem tett arra, hogy a járművet hátra hagyva távozzon el a helyszínről. Ehhez képest tevékenységével a Btk. 321.§-ának (2) bekezdésében foglalt rablás büntettét valósította meg, amelyet egyébként - az erőszaktól függetlenül - a terhelt részéről elhangzott élet, testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetés is tényállásszerűvé tett.

A Btk. 321.§-ának (2) bekezdése szerinti rablás nem eredmény bűncselekmény, a dolog megtartását célzó erőszak vagy kvalifikált fenyegetés alkalmazásával a büntett befejezetté válik. Annak, hogy az elkövetési magatartás sikerre vezetett-e vagy sem, a jogi minősítés szempontjából nincs jelentősége.

A kifejtettekre tekintettel tehát a terhelt e cselekményének jogi értékelése törvényes, ennek folytán - a Be. 416.§-a (1) bekezdésének b/ pontjából következően - a büntetés mértékének felülvizsgálatára nincs lehetőség.

Ezért a Legfelsőbb Bíróság - nem adva helyt a felülvizsgálati indítványnak - a megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a értelmében hatályukban fenntartotta.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak a Be. 3.§-ának (4) bekezdése és 416.§-a (4) bekezdésének b/ pontja értelmében nincs helye, a felülvizsgálati indítvány megismétlésének lehetőségét pedig a Be. 418.§-ának (3) bekezdése, illetve 421.§-ának (2) és (3) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2008. június 3.

Dr. Demeter Ferencné s.k. a tanács elnöke, Dr. Akác József s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró.

A kiadmány hitelével:

írnok

MV